

(המשך מעמוד 29)

יש בידינו תיקי תלונות נגד רבים מתושבי המקום... מר וליקסון מחפש גיבוי... הוא יודע כי אינו חזק דיו לעמוד כנגד אלו שהעיריה אינה יכולה להם: "בוא, ניכנס לקצין הבטחון... יש לו כל המידע בנושא... פיקודי האחרים לגילוי האנשים שיספחו לעצמם שטחים לא להם... הם הגישו לא תלונה אחת ולא שתיים נגד תושבים בצהלה..."

משטרה

לשוטר

מותר לשקר

מה קורה כששוטר מסתבך בעדות שקר? הוא יוצא זכאי, אם לקחת כדוגמה את השוטר מספר 25121, שלום כרביניה.

התקריט החלה ברחוב פרישמן תל-אביב, בקטע של כיכר מלכי ישראל. עורך דין צעיר רכב על קטנוע, כשבמושב האחרון די חברו, כאשר עמד לפנות שמאלה, הופיע מנגד, כרכב גדול הוא על קטנוע השוטר כרביניה. זכות הקדימה היתה של עורך הדין, אך השוטר לא התחשב בכך, ניסה להקדימו, בין שני הקטנועים התפתח קרב יריקות, שהסתיים בנצחון עורך הדין. היה זה ניצחון פירוסי. השוטר הדביק את עורך הדין, הורה לו לעצור. התפתח דין ודברים, שהסתיים, כפי שהיה צפוי, בהגשת דו"ח עבירת תנועה. האשמה, שי הצליח כרביניה לנסח: פניה שמאלה כאשר הרכב לא נמצא ככל האפשר באמצע הכביש. עורך הדין והחברו היו משוכנעים כי הגשת הדו"ח היתה צעד נקמני של השוטר, על שלא ניתנה לו זכות קדימה. היהפוך קטנוע עורו? כאשר עיין עורך הדין, מאחר יותר, בדו"ח, גילה לו הפתעתו כי במקום מספר הקטנוע נרשם מספר זר, ואילו הרכב בו נסע הוגדר כרכב פרטי, הווה אומר, מכונית.

הפרקליט הצעיר לא התעצל, פנה לברר למי שייכת המכונית הרשומה בדו"ח. מן משרד הרישוי נענה כי היא שייכת לחברת ג'א בע"מ. ביום המשפט, העלתה המשטרה כעד התיביעה את השוטר כרביניה, הוא זכר כמובן היטב את פרטי האירוע. בדברי תשובתו לחקירת התובע המשטרתי, הצביע על הנאשם כאיש שרכב ביום המקרה על הקטנוע. הוא זכר בפירוט שהיה זה קטנוע התובע המשטרתי, בעיינו בניירור תיו, נראה נבדל לרוע, מילמל ופלט, כאילו בדרך אגב - בהחלט לא בשאלה מדריי כה, דבר האסור על פי התקנות: שמה טעה השוטר ולא היה זה קטנוע? הסתבכות. השוטר כרביניה נבדק והסי מיק, הוא זכר היטב את המקרה לכל פרט, סיו, אבל חשש, כנראה, לחטוף נזיפה ממפקדיו. הוא החליט לוותר על האמת, אימץ לעצמו את הרמז שקיבל מהתובע. בהמשך עדותו תיקן את עצמו ואמר כי הנאשם נסע באותו יום במכונית, מכאן ועד הסתבכות מחולטת בעדות השקר היה המרחק קצר, פרקליטו של הר הנאשם, במגמה לערער את מהימנות השוטר, הצליח לשמוע מפי, בחקירתו שתי וערב, כי המכונית היתה בינונית בגודלה בעלת ארבע דלתות, והצבע שלה - גור. הנאשם, שהעיד מיד לאחר מכן, סיפר כי נסע על קטנוע, חברו, אשר נסע עמו אישר בעדותו כי היה זה קטנוע. כשהועלה לעדות בעל חברת ג'א בע"מ, בעלת המכונית שהיתה רשומה בדו"ח - טען כי הוא לא מכיר את הנאשם, ולא נתן לו את הרכב לשופט רביבי לא נותר אלא לזכות את הנאשם מאשמה. בנמקו כי לאור העדויות והאמכתאית שהובאו בפניו ע"י הנאשם - "לא היתה עדות השוטר מהימנה."

הם זכתיים את הדגלו!

קריאה טלפונית נוספת, שנגרם נזק לרכוש במקום. שוטרים יצאו למקום, ועצרו את צ'ארלי ביטון, המוכר לנו כאחד ממנהיגי הפנתרים השחורים. נאמר לנו שנטל כוס מהשולחן וניפץ אותה, השכנו להעמיד אותו לדין. פנינו לבעלי המועדון וביקשנו שיגישו תלונה רשמית. הם סרבו. בלידת ברירה, שיחררנו את צ'ארלי ביטון. לדברי רווח, זוהי התלונה היחידה שהתקבלה נגד צעירים מחוגי הפנתרים השחורים. הוא מכחיש את דבר קיומו של גוף הגובה דמייגנה בירושלים, אך מאשר את קיום השמועות העקשניות המסתובבות בעיר כי אכן קיים גוף כזה.

הפשי יותר היה בתגובתו קצין מש"טרה ירושלמי בכיר אחר - אך במי חיר אייפירסום שמו: "אנחנו נמצאים במצב מאוד לא טוב, בנוגע לפנתרים", קבע. כאשר אנחנו מקבלים תלונה על אורח רגיל, אנחנו עוצרים אותו ומבררים את התלונה או את המקרה. כשיש לנו אינפורמציה על אחד הפנתרים, אנחנו לא יכולים לעצור אותו. על מנת לעצור פנתר אנחנו צריכים אישור מגבוה, כמוכן שהוראה זו איננה רשמית - אבל זהו המצב. הסיבה ברורה: אחרי שאנחנו עוצרים אחד הפנתרים מיד מתחילים כל העיתונים לכתוב שאנחנו נטפלים אליהם מפני שהם פנתרים. מתחילות זעקות שאנחנו מנסים לדכא אותם. בבית המשפט, כשאנחנו מבקשים להאריך את פקודת המעצר, הם טוענים שיש שניעצרו רק בגלל פעילות פוליטית. לך תכחיש זאת. בהרבה מקרים אין לנו ברירה, אלא להבליג."

לעצם השמועות סיפר הקצין: "אחרי שעות העבודה אני מבקר לעיתים במועדון גים שונים בעיר. בעלי מנדוס, לדוגמה, היו מוכנים לגלות לי, באופן פרטי, שמתארגנת בעיר כנופיה המנסה לגבות דמי הגנה מבעלי עסקים. הם סיפרו לי שצעירי רים המציגים עצמם לפנתרים שחורים מתפרצים לדיסקוטק, מתפרעים במקום ומרביים לשלם. הצעתי להם למסור תלונה רשמית, אך הם סירבו: 'השתגענו? אמרו לי'."

בעייה. בבעייה זו לא צריכים לטפל הפנתרים, אלא סוציולוגים מהאוניברסיטה. הפנתרים השחורים הם רק צעירים שמתחפשים פירסומת. הם מכים אחד את השני כדי לזכות בתוארים. בגלל זה ברור תי מהם. את המצב כפי שהוא היום ניבאר תי כבר לפני חצי שנה, לאחר שפרשתי מהם.

כבר בהתחלה הבנתי שאין עם מי לדבר, ידעתי שהצעירים האלה ילכו מכות אחד עם השני בשביל הכבוד להיות ב"התחלת אצל גולדה. ילכו מכות בשביל נסיעה לחוץ לארץ. אבל זהו זה. שום דבר לא יותר. כשהם היו צריכים לעשות באמת עבודה הם לא עשו אותה. הם נכש"לו. אמרתי את זה כבר בהתחלה."

סמל מסחרי

לאלבו יש מה לומר על חבריו, קובע הוא: "סעדיה מרציאנו איננו מנהיג הפנתרים כפי שהוא מציג את עצמו. הוא בסך הכל אחד מקבוצה של חמישה חברים שמגיעה יחד להחלטות. סעדיה הוא בעצם הסמל שלנו. מין בובה כזו. הוא בחור פרטונגי, מדבר במיבטא מרוקאי. למרות שהוא היה בן חצי שנה כשהגיע ארצה. הוא מין ילד מפונק. עשינו ממנו סמל מסחרי שלנו. אני לא הייתי רוצה שדברים שהוא אמר בשמו יתפרשו כדברים שדברנו בהם באירגון."

על אבי ברדוגו, שטען כי המציא את שם הפנתרים השחורים, ושהאירגון נולד כמועדון הלילה שלו, אמר אלבו: "אבי ברדוגו הוא בחור שמחפש בכל דרך לעלות על איה גל פוליטי. אצלנו באירגון אין הרבה חברים שמדברים יפה. בא ברדוגו, דיבר יפה, ניסה להרוויח מאיתנו הון פוליטי. 'האמת היא, שאין לו שום קשר מעשי עם האירגון. אני באמת רוצה כאן לומר לפנתרים דבר שיעזור להם: הפסיקו להסתובב, ו"תתחילו לעבוד. זה יהיה טוב מאוד. ל"כולנו"

מה האמת אם כן? קשה לדעת, כשם שקשה לדעת לקראת מה חותרים הפנתרים השחורים. רוב האנשים שנשאלו, נהזרו בדבריהם, העדיפו לא לענות, והיו אף שהזירו מפני החקירה למרות זאת. תובעת השאלה את פתרונה. מה קרה לאותם צעירים מקופחים, ש"עוררו אהדה, תשומת לב והזדהות עם קרי" אותהם נגד עוול סוציאלי וקפיחה עתידית? האם עובר האירגון, או לפחות קבוצה מסוימת ממנו, תהליך של הסתאבות? לעומת הטוענים, כי ישודות של הפנתרים שואפים להשתלט על בתי הקפה של ירושלים רק עלימנת להטיל אימה, מרחי"ץם אחרים לכת עוד יותר.

כך או כך, זוהי התפתחות חמורה. סיסמאות חברתיות נעלות, אינן יכולות להפות על התנהגות אלימה ומטרדית, ודאי שלא על שטחים. זה נכון לגבי מטורי פירדת - וזה נכון לגבי נוער שוליים מקופח.

מה אומרת על הפרשה משטרת ירושלים?

פקד יעקב רווח, הדובר וקצין הניהול החדש של משטרת ירושלים, מספר: "קיבלנו לאחרונה קריאות עזרה טלפון גיות ממועדון דלאנגו. אך עד שהגענו, היו החשודים נעלמים. החלטנו להציב שוטרים בלבוש אזרחי בבית הקפה. לפני מספר שבועות התקבלה

אבי ברדוגו

הוא מחפש גל לעלות עליו!"

כאשר הם נשאלים על כך היום, עונים פעילי הפנתרים שהם עוסקים בפעולות בשכונות העוני. אך כל ילד בשכונת עוני יודע שאין זו אמת. בסיון עגום נוסף נערך לפני שלושה שבועות, הפנתרים ניסו לארגן הפגנה כיכר מלכישאראל בתל-אביב. כוכבי שמש ירד לתל-אביב, הסתובב ימים שלימים בשכונות, חילק כרוזים.

הגשם

כמציל מבזיון

הכל לשוא. בשעה 4.30 מחצית הירשעה לאחר שאמורה היתה ההפגנה להתחיל, נכחו במקום כשלושים פנתרים. מיושלים, הסניף החוק ביותר של הפנתרים, הגיעו פחות מעשרים איש. היתר היו צעירים שכונות תל-אביביות, שהגישו כרוזות בנוסח: שכונת מנשיה עם הפנתרים השחורים.

זמן מה לפני תחילת ההפגנה, העיר אחד ממנהיגי הפנתרים לעיתונאי מאהדי האירגון: "הלואה שירד גשם חזק. נוכל לומר שלא היו משתתפים בגלל הגשם". הגשם המושיע לא ירד, ובהפגנה נכחו רק צעירי דינגוגו שבאו לראות את ה"פנתרים, וכן מאות שוטרים מוכנים לעולה - שנשארו מובטלים. לסעדיה היה הסבר לכישלון: "באו אנשים לשכונות העוני והכריזו שההפגנה שלנו בוטלה." אין סעדיה יודע מי האנשים. עתה, יכול אדי מלכה, מנהיג כחול לבן, לחכך ידיו בהנאה ולומר: "אמרתי לכם שהצעירים האלו לא מוכשרים לטפל ב"

הצעירים משמשים מקור בלתי נדלה לטרור

בכניסה לבניין המגורים, בו נמצאת הגלריה הקטנה, נעקרו כל תיבות הדואר ממקומן. מעשה ידי קבוצה של פנתרים, לאחר לגימה מיותרת. יודעי דבר מגלים, כי התנהגותם היא שהגיעה את המישטרה לאסור על מכירת משקאות חריפים בגלריה. סעדיה מרציאנו, היושב בגלריה אורח קבע, מכחיש את הכל: "אלה עלילות, בעל טעמון סגר את בית הקפה שלו בלילה, כי סבל מהפסדים. אני לא יודע מי משתולל, לא כל ספרדי הוא חבר האירגון. אם משהו משתולל, תמיד מייחסים את זה לנו. דוגמה היא טובה, זה המיכתב, ששלחו תלמידי תיכון ל"מעריב. הם כתבו, שבעקבות השתוללות של חברותי רחוב, הם הפסיקו לאהוד את הפנתרים. מה אנחנו אשמים, אם געורים מתפרעים בחיפה ובתל-אביב? ובכלל, למה הם מתפרעים? רק כי לא טוב להם!" הוא ממשיך ומספר על תוכניותיו של האירגון לקמת תאים בקרב הסטודנטים ולייסוד מועדון, שיארגן פעולות בשעות אחר-הצהריים.

אלם, מיד לאחר שדברים אלה נאמרו, קמו סעדיה מרציאנו ומשה אמיאל ויצאו לדלאנגו, התנצלו על התנהגותם, ביקשו שו מצ'ארלי לשתף פעולה עם האירגון ולסייע לו בתוכניותיו, אלא שלצ'ארלי קשה היה להאמין בכנותו של נסיון הפיוס - שלא היה ראשון מסוגו. בדעה דומה היה מן הסתם גם בעליו של בית האמנים, שהכריז כי אצלו אין פנתרים מעזים להתנהג כפי שהתנהגו ב"טעמון ובגלריה, כי הם יודעים ש"איתו לא עושים חכמות"?

כך נפלו פנתרים

(המשך מעמוד 33)

מוסררה בן 23, שלא היה מוכן לנקוב ב"שמו: "אני הייתי בצבא הקבע עד לפני חצי שנה. כשהשתחררתי, החלטתי לש"עזור לפנתרים. גינשתי לכוכבי שמש, הצעתי לו את עזרתי. הוא קיבל את הדערה ברצון, אך כל מה שביקש ממני לעשות היה לחלק כרוזים. שום דבר לא יותר.

ניסיתי להתקרב אליהם, אבל נתקלתי בחומה של ברזל. הם אמרו לי: אם אתה רוצה לעזור, תחלק כרוזים. בהפגנות כשר נצטרך נפנה אליך, חוץ מזה אין לך מה לעשות. אנחנו כבר עושים הכל! "הבנתי או שהם בסך-הכל צעירים ש"רוצים לשמור על הפירסום לש"עמם. לעור מת זאת, לטפל באמת בבעיות מישכונות העוני, אין הם מוכנים."

החלו פרישות המנהיגים. אדי מלכה פרש ימים אירגון עצמאי. ראובן אברגיל יש גם כן. יעקב אלבו הפסיק גם הוא את פעילותו. נותרה רק קבוצה מצומצמת: סעדיה מרציאנו ואחיו רפי, כוכבי שמש וצ'ארלי ביטון.

ההפגנה

שלא קוימה

ה"פנתרים" מהשורה פרשו. צעיר שהיה מקורב מאוד לאירגון, מוריס קביליו, שנהג לעמוד על משילו את סמל הפנתרים, פרש, הסביר שהתאכזב מ"האנשים.

פעילותם של המנהיגים שנתרו ה"בטאה עתה בנדודים מבית-קפה לבית קפה. לפני מספר שבועות ניסו להפח רוח חדשה באירגון הגוסס, לארגן הפגנה ב"ירושלים. ברגע האחרון, הודיע יעקב אלבו לעיתונים כי הוא מבטל את ההפגנה. באותה תקופה, היה סעדיה מרציאנו יו"ר האירגון. הוא הסביר שנתן לאלבו יפוי כח להודיע על ביטול ההפגנה.

מדוע בוטלה ההפגנה? מרציאנו: "את הסיבות אני לא יכול לומר. זה היה תכסיס שלנו." האמת היא לדעת רבים, שונה: לפנתרים החברר שלא יבואו מפני גים להפגנה, לאחר שבחדשים האחרונים לא קיימו הפנתרים כל פעילות.